

Raadio

Täielik Euroopa ringhäälingute saatekava 17.—23. märtsini 1935. a.

Nr. 206 (11)

15. märtsil 1935

V aastakäik

Pudemeid ja märkmeid piiri tagant

Ins. F. Olbrei

(Jätk)

Kasutasin muuseas ära aja kahe Berliinis määratud tegevuspäeva vahel sõiduks Hamburgi — sellesse maailmakuulsasse sadamalinna. Istusin kaunis segaste tunnetega „Lehrter Bahnhofis“ seisvasse „Lendavasse Hamburglasesse“ — sellesse saksa tehnika uusimasse saavutisesse. Kuulus õhupropelleriga „Schienen-Zepp“, mille saabumist Tallinna teatas paari aasta eest 1. aprilli numbris üks suur Tallinna ajaleht — on loovutanud oma trooni, seekord küll ilma õhupropellerita, järeltulijale, milline aga olla sama nobe. Vähemalt reklaamib saksa raudteevalitsus rongi 160 km tunnikiirust õige energiliselt.

Sale, kahest vagunist koosnev rong omab vaid 2 klassi, võtab reisijaid peale piiratud bagasiga ja sõidab vahepealse peatuseta otse Berliinist Hamburgi. Rongi keskmises osas asub einelaud ja lugemisruum. Kumbagis otsas on aga tavalise mugavusega maitsekalt sisustatud vaguniruum.

Vaguni kumbagil otsaseinal asub poolemeetrisel numbriauaga kiirusenäitaja.

Viis minutit enne tunniplaanis märgitud väljasõiduaega pimenevad hetkeks vaguni elektrituled; käivitatakse elektristarteriga mõlemates rongiotsades asuvad 480-hobusejõulised diiselmootorid, millised on sidestatud lahutamatu elektridünamotega. Nende dünamote vooluga pannakse liikuma vaguni telgedel asuvad elektrimootorid. Seega on veosüsteem segasüsteem: Diesel-elekter, milline võimaldab erakordselt painduva veojõu käsitamise.

Sekundilise täpsusega tõmbub rong pehmelt paigast ja kõikide reisijate pilgud pöörduvad vaistlikult kiirusenäitajale, mille osuti tõuseb pikkamisi 20, 40, 60, 80 jne. peale. Umbes 20 minuti pärast on jäänud seljataha Berliini eeslinna majad ja aedlinnade vahel venib kiirusenäitaja osuti pikkamisi kuid kindlasti 120 peale, kuhu jääb hetkeks püsima. Siis tõuseb — tõuseb, 130, 140, 150 — ja 160! Rong on imehästi tasakaalustatud, ei mingit rappumist, rohkem hõljub kui veereb ta sellise päris fantastilise kiirusega läbi maastiku. Nüüd selgub ka, kui võrd on blaseerunud XX aastasaja inimene — ei tahaks nagu hästi uskuda kiirusenäitajat, ootasin nagu midagi kohutavamalt, ja veidi pettusin. Vist

on selle pettumuse põhjuseks harukordselt „vaikne“ kiirus mürata ja rappumisteta. Jaamadest läbisõitmisel ja järsumatel pöörangutel libiseb kiirusenäitaja 120 peale, isegi 100 peale, et varsti jälle tõusta maksimumini. Möödunud on 2 tundi 20 minutit ja seljataga on 290 kilomeetrit; on nagu veidi piinlik oma äsjase pettumuse pärast. . .

Alles Hamburgis saab kujutise Saksas lasuvast majanduskriisist. Kümnete kilomeetrite pikkused sadamasillad hiigelkranadega ja lõpmatute aitade ja ladude ridadega seisavad surnult. Mõne üksiku laeva juures askeldavad inimesed, kostab sadamalinna inimeste kõrvadele nii omane kettide ragin ja auruviintsid susin. Seegi kära haihtub jõuetumalt sellesse suruvasse hiigelvaikusesse, mis lasub sadamate kohal. St. Pauli, terve maailma merimeestele tuntud linnajagu, kuhu on kontsentreeritud kõik meremehe eluga lahutamatu seotud asutised, on suikunud tinaraskesse unne. Luukidega suletud lõbustusasutiste ümbruses liiguvad uniselt ja nagu hüpnoosi all töötute merimeeste salgad kõigist raasidest ja maailmajagudest. Kirjeldamatu raske ja masendav on vaadata seda hääbuvat tegevust. Sadamates ringsõitu tehes näed sadandeid laevu, millede külgedele kipub rooste välja värvi alt ja millede korstnatest pole tõusnud suitsu vist paljuil päevil. . .

Elbe tunnel! — üks Hamburgi kuulsamaid vaatamisväärsusi — 450 m pikkune jõealune liiklemistee ei ole vist siiski palju muutnud oma ilmet. Ikka veel voolab lõpmatu autode ja veoriistade rida ka-

RAADIO-VASTUVÕTJATE EHITUS JA PARANDUS

isehitajate abistamine ja igasugused raadio-tehnilised tööd tehakse asjatundlikult ja mõõdukate hindadega. Nõuanne tasuta.

RAADIO TÖÖTUBA

RATASKAEVU 14

hes suunas ühelt kaldalt teisele — kuid see kuulub rohkem linnale, kui sadamale...

Hamburgi ringhäälinguhoones võttis mind vastu selle tehniline juhataja ja kahetunnilises ringkäigus mööda saatehoone ruume tutvusin selle sisseseadega. Õieti pole mainida midagi erilist sellest külastamisest. Saksa saatehoonete tehniline sisustus on suurtes joontes väga ühtlane — kõrge kvaliteediga ja rikkalik. On ju terve Saksa ringhääling juhitud ühest keskusest ja kõik tehnilised uuendused teostatakse pea üheaegselt kõigis kohis. Ka Hamburgis kaebatakse ruumide kitsuse üle, olgugi et alles mõni aasta tagasi teostus seal põhjalik uuendus nii ruumide, kui ka tehnilise varustuse suhtes. Ringhääling on praegu oma arenemise täiuslikumas hoos ja pole seepärast imestada, et kõik uuendused ja uudised juba peagu nende sisse-seadmise hetkest hakkavad „vananema“, olgugi et selle vananemise hindamiseks tuleb võtta kasutamisele väga mitmesugused möödupuud.

III.

Hollandi! Olles alles kooliealine, lõin endale ettekujutuse sellest maast, kus kõik inimesed, alates kuningast ja kuningannast ja lõpetades viimase kerjusega käivad hiigelsuuris puukingis; naistel on kohevil hiunaiste seelikud ja valged tärghaldatud liblik-kübarad, mehed aga upuvad tohutuise lotendavaisse pükstesse, kannavad peas Tartu tudengite „rebasemütsi“ ja riietuvad vestitaolisse imelühikesse kuube; terve rahvas joob ainult kakaod ja sööb lillesibulaid ja silmapiir on kaetud tuulikutega, nagu metsaga... Sirgudes meheikka, hakkasin tugevasti kahtlema selle mõttepildi tõelisuses, olgugi, et kõik Hollandi turismi-ergutuse värviplakatid püüavad veel tänapäeval hoida elus sellist müüti ja nüüd, kus ma omas lihaliikus olemises tõeliselt sattusin sinna, pidin hävitama viimase illusiooni oma lapsepõlve kujutelmast. Leidsin eest ülilmoodsa maa, mis üldjoontes elab sama elu nagu terve Lääne-Euroopa, kuigi tugeva lokaalse värvinguga.

Tegin õige pea korrektiivi oma koolis hangitud geograafia andmestikusse. Hollandlased ei nimeta ennast mitte hollandlasiks, vaid madalmaalasi (Nederlande), samal põhjusel, miks eestlased ei nimeta end mitte virulasiks, nagu seda teevad soomlased kõigi palvete ja märkuste kiuste: Hollandi on nimelt Põhja-Nederlandi maakonna nimei-

tus, samuti nagu Virumaa moodustab Eestis vaid väikese osakese. Teiseks sobib nimetus „Madalmaa“ paremini kui ükski teine nimi selle maa iseloomustamiseks. On ju suur osa Hollandist tööpoolest meerpinnast madalamal ja seepärast Hollandi rahvas saadab mööda suurema osa omast elust ja tegevusest igaveses võitluses veega, kiskudes otse väevõimuga iga jalatäit maad uputada kippuva elemendi käest. Reisisid Hollandis näed kõigepealt sadandeid kanale. Iga linn, iga küla omab sadama, iga põld on piiratud veest moodustatud piiridega. Pole sugugi nii absurdne lause, millega tervitasin sõpru: „... maalt, kus kanalid on ehitatud maa peale aga mitte maa sisse, kus põldudel kasvatatakse lillesid vilja asemel ja kus merd saab näha vaid maja kolmanda korra aknast!“

Tööpoolest on paigutatud suur osa kanale maa peale, kahe kõrge maavalli vahele ja terve põhjapoolne Hollandi on merest eraldatud kõrge tammi abil ja lillesibulate müük moodustab ilusa plussi riigi majanduslikus bilansis.

Tuulikud on kadumas. Neid hakkab asendama kavakindlalt uus inimsoo ori — elekter; seda enam, et tuulikud Hollandis ei jähvata enamikus mitte jahu, vaid on inimesele abiks tema võitluses veega: ajavad ringi pumpe ja veetõste abinõusid. Elektripump on aga ikka võimsam tuulikust ringiaetavast Archimedese vindist, millist otse ajaloolist kurioosumi nägin oma silmaga ühes sellises veevärgis!

Luuleline ja maaliline rahvariietus aga hoitakse alal üksikutes kalameeste küldes vaid turistide jaoks suurte turismikeskuste läheduses. Vähe-malt Amsterdami raudteejaamas jäi mulle selline mulje, kus ma pidin suure lahingu pidama mind ründava „juhtide“ salgaga ja kust ma pääsesin terve nahaga vaid seeläbi, et rääkisin nende isandatega kangekaelselt vaid armast eesti keelt seni, kuni nad kõik lootusetult käega löid ja lahinguväljalt kadusid. Üksteise õhinal aga mulle kõigis Euroopa keeltes oma teeneid pakkudes püüdsid nad üksteisest „möödakaubelda“, maalides mulle silme ette kõige võluvaimas värves oma Hollandi tutvustamisostust. Nende pakkumiste seas figureeris hiilgenumbriina „rahvariietes kalameeste“ fotografeerimine ja üks „cicerone“ lubas isegi minu eest maksta kinni tasu poseerijatele pildistamisõiguse eest. Nähtavasti oligi siis see pildistamine turistide poolt nendele „kalameestele“ peatoiduse hankimisviis. (Jätkub.)

Seletusi nädala ülekanadeile

HUVIMATK SÜMFOONILISSE MUUSIKASSE

19. III kell 21.10

M. P. Mussorgski

Modest Petrovitš Mussorgski sündis 28. märtsil 1839. a. Karevos, Pihkva kubermangus.

Mussorgskid kuuluvad Vene vaneima aadli hulka, kuid nende põlise aadliverega seguneb vene lihtrahva veri. Nimelt Modesti vanaisa abiellus mõisa pärisorjaga. Ja see veresegamine on just Modest Mussorgski vaimus andnud kauneimaid õisi sügava ja püsiva armastuse näol vene lihtrahva vastu, millest ongi tingitud meisterlik vene rahva üksiktüüpide ja üldmasside kujutamine tema teostes.

Varajasema lapsepõlve veldis Modest maal, mõisas, kus sai ka esimest klaveriõpetust. Siis õppis Peterburis Peetri-Pauli saksa koolis. Koolitöö kõrval leidis ta

siiski mahti täiendada end klaverimängus ja teha mõningaid komponeerimiskatseid. Vene aadli traditsioonide kohaselt Modest, kui noorem poeg, valmistati sõduri kutsele. Ja nii pärast junkrukooli lõpetamist astuski ta 1856. a. Preobraženski-ihukaardiväe rügementi, kus oli teeninud ta vanaisa ja mitmed teisedki ta esivanemaist.

1857. a. tutvus Mussorgski Dargomõški ja Balakirev'iga, kes juhtisid teda tõsisele tegutsemisele muusikaga, selgitades talle ühtlasi tema tõelist kutset. Et täielikult anduda muusikale Mussorgski astus välja sõjaväest, kuid pidi rahapuudusel varsti siiski jälle tagasi astuma sõjaväeteenistusse.

1863—1864 teeb ta esimese katse kirjutada ooperit, mille teksti valmistab ise Flaubert'i romaani „Salambo“ järele. See jääb aga lõpetamata. 1868. a. võtab ta ette uue ooperi katse: ta seab endale ülesandeks Gogoli proosas kirjutatud komöödia „Kosjad“ seada sõna

sõnalt muusikasse. Sellest pidi saama uus lavalise muusika vorm „opera dialogue“. Kuid seegi jäi pooleli, sest uus aine, Puškini „Boris Godunov“, vallutas helliõoga täielikult, nii et muule ei jäänud enam aega. Viimase källal töötas Mussorgski 1868.—1874. aastani. Ta lõpetas küll ooperi 1870. a., kuid Maria-teatri direktiooni poolt lükati see tagasi põhjendusega, et teosel puuduvad kandvam naisosa. Mussorgski asub ooperit ümber-töötama. 1872. a. valmib ooperi teine redaktsioon, mis 1874. a. tuleb esilavastusele Maria-teatris.

Pärast „Boris Godunovi“ lõpetamist asus ta uue suure muusikalise rahvadraama „Hovanštšina“ komponeerimisele, mis samuti käsitleb episoodi Vene ajaloo- ja mille teksti kirjutata on ise.

Ooperid „Boris Godunov“ ja „Hovanštšina“ väärivad erilist mainimist täiuslikkude, loomulikkude ja ilmekate retsitatiivide poolest, mis esitavad sõna ja heli täiuslikku kokkusulamist.

Peale selle on Mussorgski loonud veel hulga laule, laulusteene, tihti satüürlilist, groteski või humoristlikku laadi. Instrumentaalmuusikast, mida ta on kirjutanud võrdlemisi vähe, nimetame siinkohal kaht tähtsamat: sümfooniline pilt „Õo lagedal mäel“ ja süit „Pildid näituselt“. (Viimane on ka kontserdi kavas).

Mussorgski elusaatus kujunes õieti traagiliseks. Sündinud mitte ainult muusikuks, vaid muusikaliseks revolutsionääriks täis vabaduse ja tõe tunge, ta oli sunnitud oma elupäevi veetma väikesepalgalise ametniku kutse, mille vastu ta ei tundnud vähematki huvi. Kahtlemata see kurnas ja hävitas ta ülihella ja tunde-

närvikava, mis põhjustas liigse alkoholitartvitamise, mille tagajärgedesse surigi vene uuema muusikavoolu ägedaim ja ilmelisem teerajaja ainult 42-aastasena — oma sünnipäeva hommikul, 28. märtsil 1881. a. Peterburis — kehaliselt varemene, vaimliselt täis tulevikukavatsusi ja kõrgemaid aateid.

Süit „Pildid näituselt“:

Selle süidi loomise põhjuseks Mussorgskile oli ta parema sõbra kunstnik V. Hartmann'i piitide näitus, milles mõned pildid inspireerisid heliloojat nende muusikalisteks kujutlusteks.

1. Sissejuhatus — kannab pealkirja „Promenaad“. 2. „Il vecchio castello“ — keskaegne loss, mille ees trubaadur laulmas. 3. „Väljahaudumata linnupoegade ballett“ — Hartmani pilt ühe maaliilise stseeni lavastuseks balletist „Tribby“. 4. „Samuel Goldenberg ja Schmuile“ — kaks poola juuti, üks rikas, teine vaene. 5. a) „Turg Limoge'is“ — prantsuse külanaised Limoge'i turul lärmitsemas. b) „Catacombae“, „Sepulcrum comanum“, „Con mortuis in lingua mortua“ — pildil kunstnik Hartman ise, kes laterna valgustusel vaatleb Pariisi katakombe. 6. a) „Onnike kanajalgel“ — Hartmani pilt kujutab kanajalgel onnikese kujulist lauakella. Oma poolt lisas Mussorgski sellele maaliilisele kujutusele muusikalise kujutuse nõiamoori Baba Jaga lennuna. b) „Kangelaste värav Kiiemis“ — Hartmani pilt kujutab kavandit Kiiemi linna väravate jaoks muistsevene massiivses stiilis.

EESTI MUUSIKAT

19. III kell 20.05

Gustav Ernesaks

Helilooja Gustav Ernesaks on sündinud 12. detsembril 1908. a. Harjumaal. Õppis Tallinna Tehnika Gümnaasiumis (end. II realkool), mille lõpetas 1928. a. 1925./26. astus Tallinna konservatooriumi klaverit õppi-

ma, kuid varsti läks üle keskkooli laulu- ja muusikaõpetajate klassi, millise klassi lõpetas 1931. a. keskkooli lauluõpetaja kutsega. Õppis siis veel prof. A. Kapp'i kompositsiooni klassis ja lõpetas selle 1934. a. On praegu lauluõpetajaks Tallinnas Lenderi Tütarlaste Gümnaasiumis ja II Tüt. Gümnaasiumis. Ühtlasi ka Tallinna linnateenijate meeskoori ja Tallinna-Harju kesk- ja kutsekoolide vilikogude liidu naiskoori juhiks.

Ernesaks on kirjutanud peam. vokaalmuusikat — soolo- ja koorilaule (nii nais-, mees- kui segakoorile). Instrumentaalasjadest oleks nimetada ainult „Orkestri-süit“ — sümfooniaorkestrile. Tema koorilauludest on tuntum — „Hakkame mehed minema“, milline laul Pärnu meestelaulu-päeval 1934. a. suvel ja Tallinna Meestelaulu Seltsi välismaa reisil 1934. a. sügisel kõikjal sai suure menu osaliseks.

Tema soololauludest on tuntumad: „Hulkur“, „Alla valgeta kaskede“ ja „Üle vabanenud vete“, mis esinevad sageli kontsertide kavades ja on võitnud suure poolehoiu nii lauljate kui ka kuulajate seas.

Rohkem tähelepanu lühikontsertidele heliplaatidelt, mis kujutavad omaette tervikuid. 15.—20-minutilised heliplaadi-kontserdid on ajaviitelises osas suureks vahelduseks üksikutele saatekava osadele, ja pealegi on nad

ringhäälingu kavas koostatud väga mitmekesiselt ja vaheldusrikkalt, arvestades paljude maitsetega. Seal on: a) esitajate liigituse järele — soliste, filmitähti, kuulsaid lauljaid, tuntud orkestreid jne. b) palade liigituse järele — üksikute heliloojate helitöid, üht liiki muusikat (valse, tantse), opereti- ja helifilmimuusikat jne.

Oma sisu poolest kannavad nad alati kergesisulist ilmet ja on määratud lõbusa ja kerge ajaviiteosa täienduseks.

Tuleva nädala lühikontsertidest on nimetada: esmasp. 18. III — filmistari Anny Ondra ettekandeid helifilmidest; kolmap. 20. III — suur popurii Kalmani op. „Mariza“; neljap. 21. III — moodsate operettide komponist Paul Abraham isiklikult juhatab oma opereti-katkendite ettekannet.

Kevad saabub! Kevade saabumisele juhib ringhääling tähelepanu heliplaadi-kontserdiga 22. III kell 19.30.

Pärast pikka talvet kevade ärkab ja saabub ka meile tervitades kõiki esimeste kevadhelidega, mis aga kergesti võivad paisuda kevadtormideks, millised küll on täiesti süütud võrreldes sügistormidega. Viimased tunduvad oma kohutavuse poolest kevade jutustusel otse muinasjutuna.

Kuid kevade oma värskeusega, iluga ja päikeseküllusega sunnib kõiki unustama möödunud ja laulma vaid temale kiidulaulu: „Oo kevad, kuis oled ilus!“

ONUPOEG

Künnecke operett — 21. III kell 20.05

Lühike sisukokkuvõte

Kõigi vaatuste tegevuspaigaks on loss de Veert.

I v a a t u s. Josef Ölikook (onu Josse) elas Juulia de Veerti hooldajana oma abikaasa Vilhelminega (Vimpel) muretult elu de Veerti lossis. Kuid nüüd on preili saanud täisealiseks ja võib abielluda, mis aga tähendaks onu Josse hooldaja-ameti ja sellega koos ka muretu elu lõppu.

Kõsilaste kandidaatideks on Josse arvates teise hooldaja, maomaniku Vildenhageni poeg Egon, ja Juulia onupoeg Roby de Veert, keda Juulia ikka veel armastab. Et aga Roby on seitsme aasta eest välismaale, Bataaviasse, sõitnud ja Egon Juuliale ei meeldi, siis onu Josse paneb suuri lootusi oma vennapoja August Öli-

koogile, kelle abiellumisel Juuliaga muidugi onule jääks tema muretu elu.

Vaatuse lõpul satub lossi keegi noor reisimees, kes küllakõrtsi otsides ära eksinud. Juulial tekib mõte külalisega veidi nalja teha. Noormehele antakse mõista, et ta on sattunud nõiduslossi, kus tal nagu muinasjutus, tarvitseb vaid avaldada oma soove, mis siis silmapilkselt leiavad täitmist. Väsinud võõral ei ole neid palju: ta tahab ainult süüa ja puhata, mida ta ka saab. Sellega lõpebki I vaatus.

II vaatus algab sellega, kuidas Juulia oma sõbrannale Hannile tunnistab, et ta on armunud võõrasse. Kui nüüd võõras tunnistab üles, et tema ongi kauaoodatud Roby — siis ei ole muidugi Juulia õnnel otsa, niisama kui onu Josse pahameelele, kelle kavatsused seega segi aetud.

Kuid selle Robyga ei näi asjad kõik korras olevat; nimelt tal on halb mälu kõige suhtes, mis 7-me aasta eest olnud ja teiseks on ta teadmised väikesed ka Bataaviast, kust ta äsja tulnud. Ja kui veel Egon kindla teate toob, et laev, millega Roby on võib oodata, on veel päralt jõudmata, siis on selge, et võõras ei ole Roby — mida ta ka ise lõpuks tunnistab.

Võõras lahkub lossist, jättes onu Josse hõiskama ja Juulia kurvastama.

III vaatus. Egon von Vildenhagen võtab ette veel ühe otsustava tormijooksu Juulia südamele, kuid tagajärjetult. Vahepeal selgub, et onu Josse kauaoodatud vennapoeg on jätetult kaduma läinud. Ja kuna lossiviibinud võõra ülikond oli täpselt kooskõlas vennapoja Augusti omaga, siis ollakse arvamisel, et võõras on Augusti tapnud.

Seal ilmub korraga veel üks võõras noormees, kes otse ameerikaliku kiirusega võidab ilusa, vallatu Hanni südamekese ja siis end esitleb Roby de Veert'ina. Tuleb tagasi ka vale Roby, kes kuuldes, et õige Roby oma tuleviku ja miljonid tahab jagada Hanniga, otsustab jätkata Juuliaga muinasjuttu, mis II-ses vaatuses õnnelt katkes. See õnnestub. Ja isegi nii, et ka onu Josse jääb rahule: sest lõbus reisimees ongi ta oma vennapoeg August, kes võõrast nime oli kasutanud kartusel, et muul viisil Juulia südamele ligi ei pääse.

Nii saab igalüks oma — väljaarvatud Egon Vildenhagen, kellele onu Josse soovib minna ära Bataaviasse.

Raadioaparaadi haigused ja nende arstimine

(Jätk)

Huumlambi monteerimisel lülitage järjekorras ahesse kaitsetakistusena umbes 10 000 Ω. Huumlampi võib kasutada vastavates lülitustes mahtuvuste ja takistuste mõõtmiseks. Sellised mõõteriistad on lihtsad, odavad ja täpsed ning neid võib soovitada amatööridele. Vastav kirjutus „Huumlamp katse- ja mõõteriistana“ ilmub „Raadio“ nr. 187.

Enne kui asuda aparadi sisemuse uurimisele, tuleb teha kindlaks, kas lambid on korras. Raadiolambi eluiga ei ole mitte absoluutselt kindel suurus; mõni lamp jääb nõrgaks või põleb läbi peale 1000 töötundi, teine teenib korralikult 2—3000 tundi. Lamp võib muutuda kõlbmatuks kahel teel: 1) lampi niit põleb läbi ja 2) lamp jääb järjest nõrgemaks, tema võimendus langeb ja jaamade kuuldavus muutub halvaks. Lambi nõrgenemine on sellega seletatav, et hõõgniit ehk katood kaotab pinna molekulaarsete muudatuste tõttu omaduse emitteerida elektrone. Lambi tühjust läbistav anoodvool jääb nõrgaks ja lamp ei suuda töötada normaalselt. Võrdlemisi harva juhtuvad veel teised rikked lampides: mõned elektroodid puutuvad omavahel kokku, andes lühiühendusi, või ühendus elektroodi ja lambijala vahel katkeb. Sellised rikked tekivad peamiselt põrutuste tagajärjel transportimisel, kukkumisel jne.

Lambi läbipõlemise korral töö kaob järsult üldse või jääb väga nõrgaks. Kaudse küttega lambid soojenevad tunduvalt töötamisel: kui mõni lamp jääb külmaks, siis ta on läbi põlenud või ei saa küttevoolu. Kui proovimisel katseriistaga selgub, et niit on terve, siis tuleb otsida katkestust lambipesas või küttejühtmestikus. Patareilambid ei soojene tunduvalt, mille tõttu tuleb neid alati kontrollida katseriistaga. Sageli juhtub, et lampi jalga ei anna kontakti pesaga; proovimisel mõõteriist näitab pinget, sest juhe ühendatakse tavaliselt pesakontaktiga, kuid mitte otsekohe lambijalaga; tegelikult elektrood ei saa aga pinget ja lamp ei tööta. Sellised rikked tekivad seda kergemini, mida suurem on lambi jalgade arv; kahjuks jäätavad müügilolevad lambipesad palju soovida kontaktide headuse suhtes. Harilikult võib vea leida lambi liigutamisel või kergel kantamisega aparadi töötamise ajal.

Palju suuremaid raskusi tekitab nõrgenenud lambi ülesleidmine. Kui on põhjust oletada, et rike peitub vananenud lambis, siis tuleb teha kindlaks, milline lamp on vigane. See töö muutub õige kergeks, kui on olemas tagavaralambid. Asendades üksikult lambid samatüübiliste uutega, leiame kohe vea. Kahtlasi lampe võib

veel kontrollida, pannes neid katseks tööle mõnes teises aparadis. See proovimisviis annab tagajärgi, kui mõni lamp on jäänud väga nõrgaks või muutunud hoopis kõlbmatuks. Ühe lambi emissiooni nõrgenemine 15—20% võrra ei avalda veel suurt mõju kuuldavusele. Raadiotöö intensiivsus on iseenesest kõikumine ja seetõttu ei lähe alati korda teha kindlaks helitugevuse muutumist lambi vahetamisel. Kui aga mitu lampi või isegi terve lampide komplekt on 15—20% emissioonivõimest kaotanud, siis jääb aparadi töö hoopis nõrgaks ja vea saab teha kindlaks vaid kõikide lampide asendamise teel või lampide omaduste mõõtmisega.

Enne, kui asuda lambi kontrollimisele mõõteriistadega, tuleb tingimata teha kindlaks, kas niit on terve, ja kas ei ole sisemist lühiühendust üksikute elektroodide vahel. Selleks on kõlblikud eelpool kirjeldatud lihtsad katseriistad. Kui niit on läbi põlenud, siis ei ole üldse mõtet proovida lampi; lühiühendus elektroodide vahel on hädaohtlik ahelasse lülitatud mõõteriistadele.

Lampide proovimine võib sündida kahel viisil: esimene meetod, täpne, kuid keeruline, seisab selles, et lamp asetatakse vabriku normaalandmetele vastavatesse tööoludesse: niit saab normaalse küttevoolu, teistele elektroodidele antakse normaalpinged. Nüüd mõeldakse voolutugevust üksikute vooluahelates; lahku minekud vabrikute andmetega näitavad, kuivõrd hea on lamp. Sellised mõõtmised on tülikad ja nõuavad eriliste skeemide monteerimist igasuguste lampide jaoks. Peale selle peavad olema käepärast mitmesugused pingemõõdikad ja täpsed mõõteriistad.

Teine meetod on lihtne, kuid vähem täpne. Kõik elektroodid peale katoodi (kütteniit) ühendatakse väljaspool lampi omavahel lühidalt. Elektroodid moodustavad nüüd ühise anoodi ja lamp on muutunud aladajalambiks; hõõgniiti kooetakse vahelduvvooluga. Transformaator mähisega 2×2 volti võimaldab kahe- ja neljavoldiliste lampide proovimist. Vahelduv anoodpinge ei tohi ületada 15—20 volti, sest kõik võred töötavad nüüd anoodina. Milliampermeetriga mõõdetud anoodvool ise loomustab katoodi emissioonivõimet. Lambi headuse hindamiseks on tarvis teada, kui tugevat voolu annab normaalpõldepingega ja valitud anoodpingega samatüübiline uus, korrasolev lamp. Selliseid andmeid vabrikud ei anna, neid tuleb leida katsete teel ja kanda tabelisse igasuguste lampide kohta.

(Jätkub.)

Budapest I 549,5 / 546 / 120

18.45—20.20 koorikontsert
21.20—22.50 operetimuus. orkestri ja solistide ettek.

23.10 mustlasmuusika
24.00—1.05 heliplaate

Bukarest 364,5 / 823 / 12

18.00—19.00 ja 19.15—20.00 tantsumuusikat helipl. ★ 20.20—20.45 uudisheliplaate ★ 21.05—21.35 koorilaule ★ 21.55 balalaika-ork. kontsert ★ 22.45—23.00 ja 23.25 õo-kontsert

Milano 368,6 / 814 / 50

18.05—19.00 tantsumuusika ★ 21.45 kirev tund ja kuudemäng ★ 23.00—24.00 sünkopeeritud muusika

Pariis (Poste Parisien) 312,8 / 959 / 60

21.30 ja 21.50 helipl. ★ 22.15 ajav.-muus. ★ 23.00—23.35 tantsumuusika ★ 0.30—1.45 heliplaate

Droitwich 1500 / 200 / 150

13.00 helipl. ★ 13.55 ork.-konts. ★ 15.00 ajaviitemuusika ★ 16.00—17.00 ork.-konts.

★ 17.00 mustlasmuus. ★ 19.15—20.00 tantsumuus. ★ 20.45—21.00 laule sopr. ettek. ★ 21.30—22.30 ork.-kontsert ★ 22.30—23.30 ulek. „Music-Hall'ist“ ★ 24.00 ork.-konts. ★ 1.00—2.00 tantsumuusika

Moskva Komintern 1714 / 175 / 500

19.30 küla-eeskava

Moskva „Stalin“ 360,6 / 832 / 100

17.00 popul. muusikat ★ 18.20 ooperi ülekannet ★ 22.30 tantsumuusika

Lugeja küsib

Miks on mõnel valjuhääldajal kaks ühendust?

Paljudel dünaamilistel valjuhääldajatel on kaks paari ühenduskontakte. Üks paar viib vastavatesse „valjuhääldaja“ puksidesse vastuvõtja juures ja teine seinakontakti juurde. Teise ühenduse ülesandeks on valjuhääldaja raudsüdamik magnetiseerimine. Meil on siin tegemist korrapärase elektromagnetiga. Magnetism kaob otsekohe kui katkestame ühenduse võrguvooluga. Magnetilistes valjuhääldajates on nn. permanentmagnetid, kuna aga elektromagnetid dünaamilistes valjuhääldajates ainult siis avaldavad magnetilisi omadusi kui neid vool läbib. On ka olemas nn. permanentdünaamilisi valjuhääldajaid, millistel on juba jääv magnet olemas. Mõlemaid ühendusi ei tohi dünaamilise valjuhääldaja juures mingil tingimusel ära vahetada, kuna siis põleb võnkepool läbi ja valjuhääldaja tuleb saata vastavasse raadiotöökohta parandusele. Kui pole täiesti selge, milline ühendus tuleb ühendada võrguga, siis igal juhul enne ühendada valjuhääldaja aparaadiga. Kui kostab valjuhääldajas nõrk ülekanne, siis on ühendus tehtud õieti ja valjuhääldaja võib ühendada võrguga. Kui aga ei kuulu üldse midagi, siis on tehtud valeühendus ja tuleb aparaat ühendada teise kontaktiga.

Aku vedelik väheneb järjest. Millega peab teda uuesti täitma?

Aku täitmine aeg-ajalt vedelikuga on tarvilik. Plaadid peavad alati täielikult vedelikuga kaetud olema. Pidevalt haihtub vesi, kuna happe hulk püsib muutmatusena. Seepärast tuleb akut täita veega, mitte hap-

pega. Mingil tingimusel ei tohi aga kasutada harilikku kraanivett, kuna see võib sisaldada soolasisi, mis mõjuvad halvasti plaatidele. Kõige otstarbekohasem on kasutada destilleeritud vett, kuid võib ka selle puudumisel tarvitada puhast vihma- või lümevett.

Kas võib ka väljaspoolt tunda, kas on aku laetud või tühi?

Akus on teatavasti kahte tüüpi plaate. Hästi laetud seisukorras on negatiivsed plaadid helehallid, kuna positiivsed — tumešokolaadipruuni värvi. Viimaste helepruun värv on teatud määral mõõdupuuks, et aku vajab laadimist.

Viimane lamp patareivastuvõtjas läheb tuliseks, kas on see normaalne nähe?

Patareiga toidetav võimenduslamp võib küll minna soojaks, kuid mitte kunagi kuumaks. Lambi tuliseks muutumine on selgeks tunnuseks, et võre-eeltinge on valesti valitud ja nimelt sellisel juhul on ta liiga madal. Eeltinget tuleb tõsta niipalju, et lambi klaaskolb omaks normaalse temperatuuri, s. o. teda on võimalik vabalt käega katsuda.

Kas võib antenni mõju tõsta seeläbi, et teda pikemaks feha, või peab teda kõrgemale asetama?

Ei, kõrgust ei saa asendada antenni pikkusega. Antenni mõju kasvab tema kõrgusega ja nimelt tuleb kõrgeantenni efektiivsuseks kõrguseks lugeda seda kõrgust, mis ulatub üle ümbritsevaist ehitistest. Ainult lah-tises maastikus võib tegelikku kõrgust lugeda ka üht-lasi efektiivsuseks kõrguseks.

Ka Eesti saab uue häirjetõrjeseaduse

Ringhäälingu kuulajate arv kasvab, kuid ühtlasi kasvab ka igasuguste häirjate arv. Eriti viimasel ajal on olukord muutunud otse võimatuks. Linnades leidub vaevalt kohta, kus võiks häirevabalt kuulata ringhäälingu ülekandeid. Senine häirjetõrjeseadus võimaldas vabalt igasuguste kõrgesagedusaparaatide, mootorite jne. kasutamist häirjetõrjevahendita. Selline olukord on ka kindlasti üheks põhjuseks, miks ringhäälingu kuulajate arv nii visalt püsib paigal. Seisukorra tõsidust hinnates on ringhäälingu nõukogu asunud energiliselt asja korraldama. On valitud kolmeliikmeline komisjon, kes hakkab lähemal ajal välja töötama uut häirjetõrjeseadust. Uue seaduse koostamisel tahetakse aluseks võtta praegu välismaal, eriti Saksas maksma hakkavat seadust, mis sisaldab häirijate suhtes väga karme paragrahve. Sellest tuleb järeldada, et ka meie uus seadus tuleb palju karmim senisest.

Uue seadusega tahetakse maksta panna kord, et kõik elektriaparaatide omanikud peavad end teatud tähtjaks registreerima. Siis tehakse kindlaks, kas nende seade häirib vastuvõttu. Jaataval korral antakse tähtaeg häiriva seadme plokkeerimiseks. Tähtjast mitte kinnipidamisel langeb seadme omanik karistuse alla.

Teiseks tahetakse seadusega keelata edaspidi igasuguste aparaatide püstitamist vastava häirjetõrjeseadme alla.

Kui mainitud seadus sellisel kujul läbi läheb, siis oleme kindlasti lähemal ajal vabad igasugustest häirijatest.

Auto, lühilaine ja heliplaat. Eriti viimasel ajal kasutatakse Saksa autokoolides õppeabinõudena heliplaate, milliste abil demonstreeritakse õpilastele mootori käiku normaalselt töötava masina juures, raskelt ülekoormatud mootori klõppimist jne. Isegi kütteainesega õiget koosseisu on võimalik määrata akustiliselt, s. o. mootor töökaigu järgi. Kuidas aga valmistada selliseid heliplaate, sest lõikeaparatuuri kaasa-vedamine hariliku väikesõidukiga on võimatu. Tuldi huvitavaid ideid: autosse ehitati lühilainesaatja, mis oli ühenduses mikrofoniga, kuna lõikeaparatuur koos lühilaine-vastuvõtjaga asus kusagil kindlas kohas ja registreeris kõik kõneldud sõnad ja mootori töökaigu vahaplaadile. Nagu kuulda, olevat katse õnnestunud väga hästi.

See on vast populaarsus. Miss Singer, Ameerika ringhäälingutäht, sõitis ühel päeval suure kiiruga Radio-Citysse, jättes täitmata mõned liiklemismäärused. Teda kinnipidavad politseinik ei hakanud temale mitte üksi kõnet pidama maksvatest liiklemismäärustest, vaid tahtis teda koguni karistada. Miss Singer nimetas oma nime ja lisis juurde, et tal olevat väga kiire. Politseinik ei tahtnud seda aga uskuda ja ütles: „Miss Singer'i häält ma tunnen, kui olete tõesti tema, siis peate mulle midagi ette laulma.“ Ja keset New-Yorki, ühel elavamal liiklemiskohal, laulis miss Singer võludes politseinikku sedavõrd, et tal ei tulnud üldse traahi maksta. Politseinik astus koguni auto astme-laule ja tegi teed vabaks, et lauljanna jõuaks õigeks ajaks stuudiosse.

Neljalambiline paelfilter-vastuvõtja alalisvoolule

E. Davidov

Jätuks hiljuti ilmunud vahelduvvooluvastuvõtja kirjeldusele avaldame järgnevas samasuguse aparraadi kirjelduse ka alalisvoolule. Nagu see teoreetiliselt skeemilt näha, on vastuvõtja üldiselt täiesti sarnane vahelduvvoolutüübile; väljaarvatud ainult võrguosa lülitus ja paar täiendust vastuvõttes, nii et pole vajadust lülituse lähemaks analüüsimiseks, kuna küllalt täpse kirjelduse leiame „Raadios“ nr. 198—201. Vaatame ainult seda, milliste muudatuste abil on see lülitus tehtud kasutatavaks alalisvoolule.

Alalisvooluvõrguga lülitatud vastuvõtja on alati võrguga galvaanilises ühenduses, sest alalisvoolul ei saa aparraadi sidestamiseks võrguga kasutada transformatorit, mis võimaldaks aparraadis tekitada täiesti iseseisvaid, valgustusvõrgust galvaaniliselt eraldatud voo-

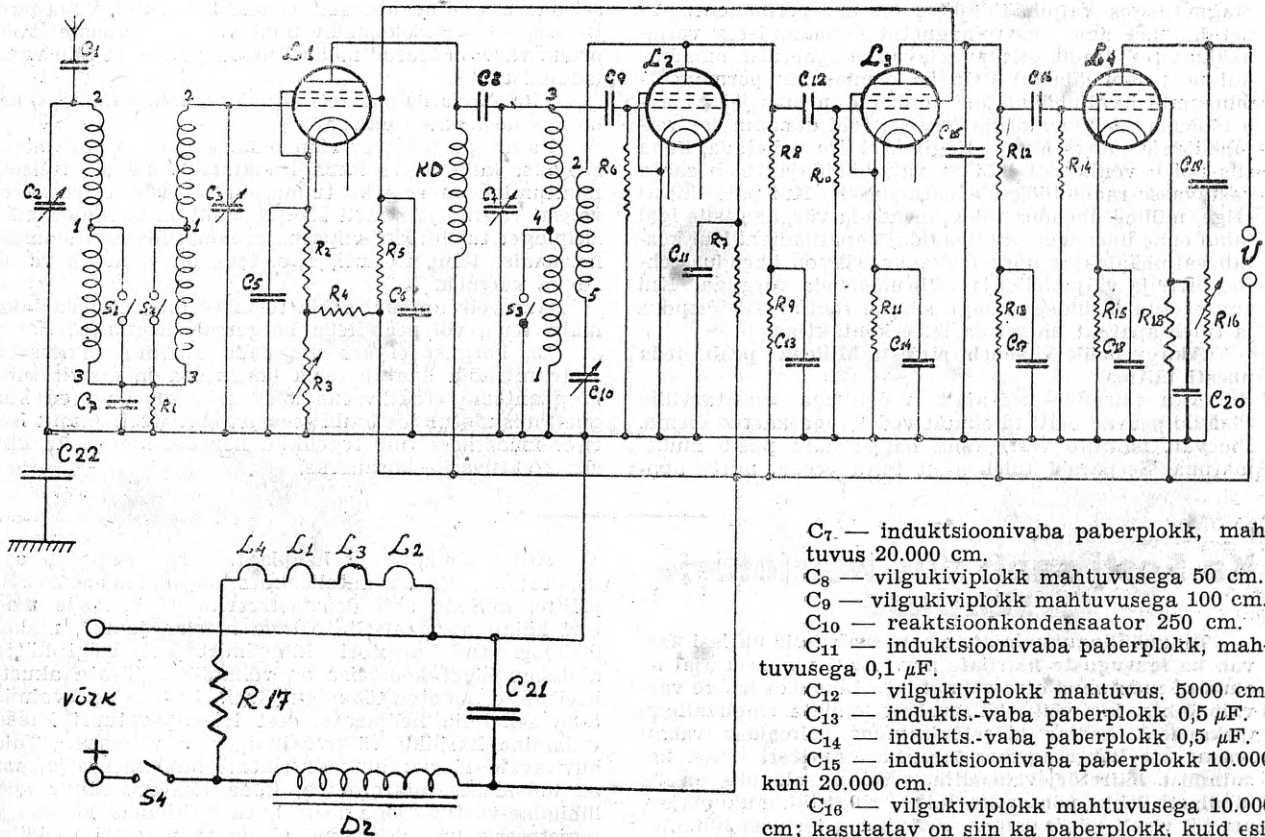
otsekohe kõrgepingega takistuse R_{17} kaudu. Lampide kütteniide lülitamise järjekord on teoreetiliselt skeemil näidatud: takistuse R_{17} poolt arvates on kõigepealt lõpplamp, siis kõrgesageduslamp, madalsageduslamp ja lõpuks audioonlampi kütteniidi vaba ots ühendub šassiiga.

Loetleme selles aparraadis vajalikkude mahtuvuste ja takistuste suurused teoreetiliselt skeemile märgitud järjestuses.

C_1 — vilgukiviplokk mahtuvusega 25 cm.

C_2, C_3 ja C_4 moodustavad kolmekordse häälestuskondensaatori, mille iga osa lõppmahtuvus on 420—450 cm piirides.

C_5 ja C_6 — induktioonivaba paberplokk, mahtuvus 0,1 μF .

C_7 — induktioonivaba paberplokk, mahtuvus 20.000 cm.

C_8 — vilgukiviplokk mahtuvusega 50 cm.

C_9 — vilgukiviplokk mahtuvusega 100 cm.

C_{10} — reaktsioonkondensaator 250 cm.

C_{11} — induktioonivaba paberplokk, mahtuvusega 0,1 μF .

C_{12} — vilgukiviplokk mahtuvus 5000 cm.

C_{13} — indukts.-vaba paberplokk 0,5 μF .

C_{14} — indukts.-vaba paberplokk 0,5 μF .

C_{15} — induktioonivaba paberplokk 10.000 kuni 20.000 cm.

C_{16} — vilgukiviplokk mahtuvusega 10.000 cm; kasutata on siin ka paberplokk, kuid esimene on kahtlemata parem.

C_{17} — induktioonivaba paberplokk mahtuvusega 0,5 μF .

C_{18} — induktioonivaba paberplokk mahtuvusega 0,5 μF .

C_{19} — paberplokk 40.000 cm.

C_{20} — induktioonivaba paberplokk mahtuvusega 0,1—0,5 μF .

C_{21} — suuremahtuvusline plokk, väärtusega 4 μF .

Kasutada võib siin ainult paberplokki, sest elektroliitplokk võib rikki minna, kui aparraadi võrguga tagurpidi lülitatakse. Ainult nn. ebapolaarseid elektroliitplokke võib selles kasutada, sest nende pooluste lülitamisel pole tähtis, kumb neist ühendatakse plussiga ja kumb miinusega. Originaalaparraadis oli võrgufiltris 8 μF mahtuvusega ebapolaarne elektroliitplokk ja katsetamisel võis märgata, et see suutis märksa paremini võrguhäireid ja pingepulsatsioone hävitada kui lihtne paberplokk, kuid olles seejuures ka viimasest veidi kallim. Häireterikastes

luringe. Kuna alalisvooluvõrgus on peaaegu alati üks juhtmetest maandatud, võiks maandusjuhtme kaudu tekkida aparraadist maa sihis või vastupidi voole, mille olemasolu pole soovitatav ja seetõttu peab alalisvooluvastuvõtja olema alati maast isoleeritud. Harilikult teostatakse maandusega side mahtvuslikult mõne suuremahtuvusega plokki kaudu. Kirjeldatavas vastuvõtjas peab järelikult maanduspüksi šassiist isoleerima ning püksi ja šassi vahele lülitama 0,1 μF plokki C_{22} .

Vahelduvvooluvastuvõtjal on lõpplambi abivõre otsekohe ühendatud anoodpingega, aga et alalisvooluaparraadis kasutatavale lõpplambile ei või 200-voldise anoodpinge juures abivõrele pinget anda palju üle 100 voldi, on abivõreahelasse lülitatud 20.000-oomiline takistus R_{18} ja see šunditud 0,1 μF plokki C_{20} -ga.

Anoodpinge saab vastuvõtja drosselist D_2 ja suuremahtuvusega plokist C_{21} koosneva võrgufiltri kaudu. Lampide kütteniidid on seeriasse lülitatud ja köetakse

võrkudes on seetõttu soovitatav C₂₁-na kasutada kirjeldatud elektrolüütplokki mahtuvusega 4—8 μF.

C₂₂ — induktsoonivaba paberplakk mahtuvusega 0,1 μF.

Seega on kõik aparaadis vajalikud mahtuvused loetletud ja vaatame takistuste suurusi ja lisame märkusi nende omaduste kohta.

R₁ — mass- või kordeltakistus väärtusega 1000 kuni 10.000 oomi.

R₂ — kordeltakistus 500 oomi.

R₃ — reguleeritav takistus (potentsiomeeter) takistusväärtusega 5000 oomi, külgemonteeritud võrgulüliljaga S₄.

R₄ — masstakistus 0,1 MΩ.

R₅ — masstakistus 50.000 oomi.

R₆ — masstakistus 0,6 MΩ.

R₇ — masstakistus 1,0 MΩ.

R₈ — masstakistus 0,1 MΩ.

R₉ — masstakistus 0,1 MΩ.

R₁₀ — masstakistus 1,0 MΩ.

R₁₁ — kordeltakistus 500 oomi.

R₁₂ — kordel- või masstakistus 20.000 oomi.

R₁₃ — kordel- või masstakistus 20.000 oomi.

R₁₄ — masstakistus 0,5 MΩ.

R₁₅ — kordeltakistus 500 oomi.

R₁₆ — reguleeritav takistus (kõlavärvija) takistusväärtusega 30.000 oomi.

R₁₇ — lampide küttetakistus, väärtusega 587 oomi. Kuna see takistus töötab umbes 52-vatise koormuse all ja teda läbib 500 mA tugevune vool, peab see takistus olema valmistatud tingimata portsellaankehale, vastava jämedusega takistustraadist. On soovitatav, et takistus oleks varjatud metallkapliga, sest töötamisel kuumeneb takistuskeha kaunis tublisti ja võib seetõttu hädaohtlik olla puudutamiste korral ja lahtine takistus võib pealegi saada lühiühenduste põhjustajaks. Kui vastavate abinõude puudusel ehitajal omal raske küllalt head ja täpset küttetakistust valmistada, on soovitatav valmis takistus muretseda, sest ebatäpse takistusega võib lambid rikkuda, või muud äpardust tekkida.

R₁₈ — mass- või kordeltakistus 20.000 oomi.

Võrgudrossel peab olema võimalikult väikese oomilise takistusega, sest võrgust saades 220-voldist pinget ei ole sellest pingest palju raisata filterahelas, kuna vastandjuhul jääks lampide anoodpinge liiga madalaks ja aparaadi võimsus nigelaks. Drosseli induktiivne takistus peab olema aga võimalikult suur ja sisemahtuvus väike, et suudaks küllaldaselt takistada võrguhäirete pääsu vastuvõtjasse.

Nagu vahelduvvooluaparaadis, nii ka siin on nähtud ette kasutamiseks ameerika lambid, kuna need on mitu korda odavamad euroopa lampidest ja on ka mõnedelt muudelt omaduselt eelistatavamad. Kolm esimest lampi on moodsad kõrgesageduspentoodid 6C6. Viimase andmed on järgmised: küte 6,3 V, 0,3 A, anoodpinge kuni 250 V, anoodvool 2,0 mA, varivõrepinge kuni 100 V, varivõrevool 0,5 mA, sisetakistus 1.500.000Ω, võimendus-egur 1500. Lõpplambina on nähtud ette kuuevatine kaudselt köetav lõpp-pentood 43; andmed on sellel lamбил järgmised: küte 25 V, 0,3 A, anoodpinge kuni 200 V, anoodvool 30 mA, abivõrepinge kuni 100 V, abivõrevool 7 mA, võimendus 80 ja tõus 2,3 mA/V. Niihästi 6C6 kui ka 43 on kuue jalaga, nii et aparaati tuleb monteerida neli kuue jalaga pesa.

Kuna praegu kirjeldatava aparaadi osade paigutus ja juhtmestik täielikult sarnaneb „Raadio's“ nr. 198—201 kirjeldatud aparaadile, ei ilmu selle aparaadi jaoks eraldi montaažplaani, vaid iga ehitaja võib kasutada eeltähendatud aparaadi montaažplaani. Muudatused võrguosas on niivõrd lihtsad, et neid peaks suutma igaüks teoreetilise skeemi järele teostada. Osade paigutuse võrguosas võib teostada nii, et võrgutransformaatori asemele asetada võrgudrossel, alaldajalambi asemele küttetakistus ja kahe elektrolüütploki asemele üks ebapolaarne elektrolüütplakk šassii peale või paberplakk šassii alla.

Mis puutub vastuvõtja üldisesse konstruktsiooni, siis peab ütlema seda, et siin tuleb talitada täpilt kõikide

samade juhtnõõride järele, mis kirjeldatud „Raadios“ nr. 198—201.

Lõpuks koostame veel üksikosade nimestiku ühes hindadega.

3	kõrgesageduspentoodi 6C6	Kr. 13.50
1	lõpp-pentood 43	5.80
1	3-kordne pöördkondensaator lõppmahtuvusega 450 cm	13.—
1	valgustusega skaala	4.—
1	mittepolaarne elektrolüütplakk	5.—
3	pooli ühes kapseldusega ja ühendusjuhtmega	11.—
1	valmis šassii aukudega	4.—
1	võrgudrossel	5.—
1	kolmekordne pretsessioon lainelülilija ...	1.50
1	potentsiomeeter 5000 oomi, lüliljaga	4.—
1	reaktsioonkondensaator 250 cm	1.20
1	helivärvija reguleeritav takistus 30.000 oomi	1.70
1	vilgukiviplokk 25 cm.	—30
1	" 50 "	—30
1	" 100 "	—30
1	" 5000 "	—90
1	" 10.000 "	1.20
1	rullplakk 10.000 cm	—50
1	" 20.000 "	—50
1	" 40.000 "	—60
5	" 0,1 mikrofaraadi	3.50
4	" 0,5 "	4.40
1	kapseldatud kõrgesagedusdrossel	2.50
3	kordeltakistust 500 oomi	—60
1	" 1000 "	—25
1	masstakistus 50.000 oomi	—25
3	" 0,1 megoomi	—75
1	" 0,5 "	—25
1	" 0,6 "	—25
2	" 1,0 "	—50
2	" 20.000 oomi	—50
1	küttetakistus portsellaankehal, 587 oomi ..	3.20
1	dünaamiline valjuhääldaja	29.—
1	poleeritud pähklipuukast	18.—
	Peenmaterjal	6.—

Kokku Kr. 144.05

ÕIENDUS

„Raadios“ nr. 205 avaldatud kirjutises „Rahvavastuvõtja isehitamiseks“ on juhtunud paar eksitavat trüki-viga, mida palume lgp. lugejail lahkesti vabandada. Nimelt peab lk. 79 vasakult ülalt lugedes 14 rida olema: „Selleks ühendame vastuvõtja antenni ja maaga ja lülitame sisse võrguvoolu“. Samuti peab üksikosade loetelus 15 rea asemel ülalt lugedes olema: „1 elektrolüütplakk 10 μF — 1.20.“

MORSEKURSUS RINGHÄÄLINGUS

Ringhäälingu juhatus, vastu tulles paljude soovidele, hakkab korraldama süstemaatilist morsekursust. Vastavad õppetunnid leiavad aset igal pühapäeval pärast lõunast saatekava. Morsetähestiku õppimist kergendavaid tabelleid on võimalik saada hr. Suigusaarelt Rütli 15, „Eesti Philips“, Tallinn.

Kas võib vana ja uut anoodpatareid kokku lülitada suurema pinge saamiseks?

Oletame, et vana patarei pinget on veel 60 volti; meie aga vajame 120 volti. Kergesti tuldaks nüüd arvata, et kui osta „vanale“ lisaks uus 60-voldine anoodpatarei, siis oleks jälle endine pinget, s. o. 120 volti käes. Esimesel pilgul paistab kõik korras olevat, kuid praktika näitab, et see siiski nii ei lähe. Vastuvõtt on mõnutatud, nõrk, ebapuhast! Tehniline põhjus seisab selles, et langeva pingega käib kaasas patarei sisetakistuse suurenemine, mis hoolimata uuest lisapatareist mõjub halvasti vastuvõtule. Seepärast on soovitatav muretseda juba uus 120-voldine anoodpatarei.

Tehniline kirjakast

A. K. Simuna. Kahelambilise patareiaparaadi kirjelduse leiata „Raadios“ nr. 64—67.

R. K. Tartu. Teie sooviga võrgutransformaatori kirjelduse suhtes püüame võimaluse korral arvestada ja loodame, et saame juba ühes lähemas numbris vastava ehituskirjelduse avaldada, mille järele saaks valmistada võrgutransformaatorit igaks otstarbeks.

Ühekordsed kondensaatorid ei ole kunagi nii täpsed, et neid võiks kokkumonteeritult kasutada moodsas aparatis mitmekordse häälestuskondensaatoritena.

E. O. See on niivõrd erialaline küsimus, et tehnilises kirjakastis ei saa sellele vastata. Vastavat pressimiseaeldist saaks ainult jooniste varal enam-vähem selgitada ja sellest oleks ka veel vähe, et tagada töö täielikku teostumist.

E. P. Narvas. Seda ei saa meie teha põhjusel, et on teadmata, milliste pingetega ja voolutugevustega need lambid selles aparatis töötavad. Umbkaudsel arvestades võiks selle aparadi voolutarvitus olla umbes 30 kuni 40 vatti.

M. K. Rakveres. Nr. 155, 156 ja 157 kirjeldatud vastuvõtja montaažplaane on saada hariliku tasu eest — 50 senti tükk.

O. P. Tallinnas. Ampermeetri osas olevad takistused on mavomeetri šundid, milliseid on müügil igasuguste mõõtealade jaoks. Voltmeetri osas olevaid takistusi võib valmistada kordelist. Mõõtepiirkondade suurendamiseks

näiteks kahe või kolmekordselt tuleb suurendada eeltakistusi ka kahe või kolmekordselt. Poolide induktiivsusi saab seal mõõta umbes samasuguse meetodiga kui mahutuvusi.

Abonent 5-11. Akumulaatorite laadimiseks see võrk-anood ei kõlba oma liiga väikese võimsuse tõttu. Küsitud ehituskirjelduse patareiaparaadi kohta loodame varsti avaldada.

ARB. Sellise ventiili saamiseks võiksite pöörduda mõne elektrotehnilise ettevõtte poole, kust Teile lähemaid andmeid antakse selle kohta.

Abonent 128. Põhjus, miks Teie aparaat palju voolu tarvitab ja Teid ei rahulda, on see, et ta on äärmiselt primitiivne. Näiteks ei saa madalsageduslambid elpingeid ja selle otseseks järeltuleks on väga suur voolutarvitus ja ebapuhas hääli. Et korralikku aparati saada, tuleks see skeem täielikult ümber teha. Soovitame Teil aparaat ümber teha mõne kolmelambilise kirjelduse järele, näiteks selliseks, kui see kirjeldatud „Raadios“ nr. 155—157.

56 ja 2A6 ei saa alalisvoolul kasutada. Kui hape värvub akus, ei ole arvatavasti selle kangus õige. On täiesti ükskõik, kas lasta küttevool küttejhtmetesse nende ühest või teisest otsast.

Väljaandja: Üleriiklik Eesti Raadioühing
Vastutav toimetaja: L. Ojaveski

RAADIO, ULERIIKLIKU EESTI RAADIOÜHINGU HAALEKANDJA ★ Toimetuse ja talituse aadress: TALLINN, Narva mnt. 27, telef. ETK 32. Avatud kella 11—1 ★ Tellimishind: aastas 4.50, 6 kuud 2.40, 3 kuud 1.20 ja 1 kuu 0.40 kr. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused

E. DAVIDOV'I

raadioaparaatide tööstus

TALLINN, NARVA MAANTEE 25

Telefon 300-30

Omale vastuvõtja ehitamisel kasutage E. DAVIDOV'I üksikosi, sest need sobivad kõige paremini E. Davidovi originaalkonstruksiooniga aparaatidele. Tööstuse laos alaliselt mitmekesine valik igasugustest kvaliteetsetest üksikosadest, mida vajatakse E. Davidovi originaalkonstruksiooniga aparaatide valmistamisel.